

Výstava Od hadru k papíru. Haaseovi – podnikatelé, vizionáři, mecenáši

Závěrečná zpráva

Výstava věnovaná rodině Haaseových, která ve Vraném nad Vltavou v roce 1837 založila papírnu. Původně německá rodina dokonale srostla s českým prostředím. Svoji činností se dokonce podílela na českém národním obrození a po vzniku Československa na měnové odluce a vytvoření samostatné československé měny. Výrazně ovlivnila i život ve Vraném nad Vltavou, Po roce 1948 měli být Haaseovi zapomenuti, tak jako mnohé jiné podnikatelské rodiny. Cílem výstavy bylo tuto neobyčejnou rodinu připomenout, vyprávět její příběh. Zavést návštěvníky do časů, kdy se ve vranské papírně vyráběl prvotřídní papír, který získával ceny na výstavách u nás i ve světě. A seznámit je i s haaseovskou tiskárnou v pražském Anenském dvoře, kde vznikaly nádherné knihy, plakáty, kalendáře a bankovky. Záměrem výstavy bylo poukázat na někdejší slávu vranské papírny, ale také otevřít diskusi o dalším osudu bývalé továrny, která už je téměř dvě stě let jednou z dominant Vraného, a v níž pracovaly celé generace vranských rodin.

Autoři textů a současných fotografií: Ing. Soňa Hrdličková Krásová, Mgr. Natálie Lupienská, Mgr. Pavlína Kourová, Ph.D., Ing. Milan Kollinger (Stará škola, z. s.). Grafické zpracování: Daniel Zewdie.

Výstava byla připravena na základě archivního výzkumu v mnoha institucích. Historické fotografie, tisky a dokumenty poskytli: Národní muzeum v Praze, Národní technické muzeum v Praze, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Česká národní banka, Národní archiv, Muzeum města Ústí nad Labem, Památník národního písemnictví/Muzeum literatury a soukromí sběratelé.

Výstava byla instalována v jedné z hal bývalé papírny ve Vraném nad Vltavou. Otevřena byla od 10. září do 29. října 2023 (o víkendech, od 10 do 18 hod.), ve všední dny po domluvě pro žáky Základní školy a Základní umělecké školy ve Vraném nad Vltavou.

Výstavu tvořilo 16 rollupů s texty a fotografiemi, 7 velkoformátových historických fotografií, 3 výstavní panely s pamětnickými fotografiemi, 2 výstavní panely s obrázky dětí ze Základní školy ve Vraném nad Vltavou na téma vranská papírna a rodina Haaseových, 5 reprintů plakátů vyrobených v tiskárně Haaseových a výstavka trojrozměrných předmětů vztahujících se k historii vranské papírny (papírenské váhy, různé druhy zde vyráběného papíru atd.). Na

výstavě byly promítány filmy dokumentující provoz papírny v různých historických obdobích. K výstavě byl vytištěn informační flyer.

Úklid dlouhá léta nepoužívané tovární haly (bývalé úpravny papíru), kde byla výstava instalována, samotnou instalaci výstavy a služby ve všech dnech, kdy byla výstava pro veřejnost otevřena, a doprovodný program zajistili dobrovolnický členky a členové spolku Stará škola, jejich rodinní příslušníci a bývalí zaměstnanci papírny, s převozem fundusu pomohli techničtí pracovníci Obecního úřadu ve Vraném nad Vltavou.

Realizaci výstavy finančně podpořily: Středočeský kraj, Nadace ČEZ a Stará škola, z. s.

Výstavu navštívilo 1025 lidí.

K výstavě byl připraven doprovodný program:

neděle 10. 9. 2023 od 16 hod. vernisáž výstavy, vystoupení žáků ZUŠ Vrané nad Vltavou, výtvarný workshop na téma papír

neděle 24. 9. 2023 od 16 hod. beseda „Angolský deník: 111 dní v zajetí“, přímý účastník Petr Kocián přiblížil největší únos Čechoslováků v dějinách. Do Angoly jeli před 40 lety, v roce 1983, celá rodina na pracovní pobyt otce Iva, který tam byl vyslán vranskou papírnou jako papírenský specialista

neděle 1. 10. 2023 Den architektury – komentované prohlídky areálu papírny s bývalými zaměstnanci (start proběhl z místa výstavy ve 14 hod. a v 16 hod.)

sobota 7. 10. 2023 komentovaná prohlídka výstavy se spoluautorkou Soňou Hrdličkovou Krásovou, začátek ve 14 hod.

neděle 15. 10. 2023 od 16 hod. beseda „Co se nevešlo na výstavu“, spoluautorka Soňa Hrdličková Krásová o vzniku a přípravě výstavy spolu s ukázkami exponátů, které se nevešly na výstavu

neděle 29. 10. 2023 od 16 hod. dernisáž výstavy, vystoupení žáků ZUŠ Vrané nad Vltavou, výtvarný workshop na téma papír

Po celou dobu konání výstavy:

pamětnické koutky (promítání filmů o historii papírny, výstavka fotografií od znárodnění papírny do ukončení provozu)

výtvarné dílny pro děti – „Navrhni si svoji bankovku“, „Namaluj portrét Ludvíka Haaseho“, „Utkej kousek létajícího koberečku pro duši papírny“

Pro žáky ZUŠ a ZŠ Vrané nad Vltavou se konaly 4 komentované prohlídky a byl pro ně připraven vědomostní kvíz.

Pro všechny zájemce byla vytvořena naučná stezka „Po stopách rodiny Haaseových“.

Výstava byla propagována bannerem umístěným na zeď přiléhající k bývalé papírně, plakáty umístěnými na vývěsky v obci, letáčky distribuovanými do domovních schránek, na webových stránkách a facebooku spolku Stará škola, obce Vrané nad Vltavou i okolních obcí a dalších zájmových skupin, na YouTube, v obecním časopise Zrcadlo a prostřednictvím obecního rozhlasu, na portálu Kudy z nudy, v Regionálním informačním centru v Dolních Břežanech a prostřednictvím Matice české, která se společně se spolkem Stará škola podílela na vytvoření stálého informačního panelu věnovaného rodině Haaseových, jenž byl v červnu 2023 umístěn před budovou bývalé vranské papírny.

O výstavě a doprovodných akcích informovaly Český rozhlas a Rádio Blaník:

[Dvacetikorunové bankovky s portrétem Rašína i Štefánika. Ve Vraném vzdávají hold rodině Haasů - Zprávy Českého rozhlasu Region | Seznam Podcasty](#)

[Jako desetiletý kluk zažil zajetí v Angole. Spolu s rodiči a bratrem ušel pěšky 1300 kilometrů buší | iROZHLAS - spolehlivé zprávy](#)

[Na cestách s BLANÍKEM a Miroslavem Tábořským | Podcasty | Rádio Blaník - Čechy \(radioblanik.cz\)](#)

Mnoho pochvalných ohlasů je zaznamenáno v návštěvní knize výstavy. Výběrem:

„Velmi zajímavá výstava, moc krásně připravená.“

„Velmi zajímavé oživení historie. Sláva papíru!“

„Úžasná výstava, neuvěřitelné místo a inspirující rodina Haasů. Nemělo by se zapomenout! Moc děkuji!“

„Krásná výstava, dobrý nápad, perfektní prezentace.“

„Záslužná práce, obdiv k nasazení při shromažďování podkladů.“

„Výstava je nádherná, umocněna prostředím, ve kterém se nachází. Moc děkujeme.“

„Krásná, pěkně srozumitelně udělaná výstava, poznání a popularizace rodu Haaseových.“

„Jsem rád, že jsem se zastavil. Výstava mě vyloženě naplnila. Někteří lidé jsou opravdu mimořádní. Nežijí zbytečně.“

„Nádherná výstava, včetně výborné komentované prohlídky!“

„Moc děkujeme organizátorům za veškerou práci, kterou si dali se sháněním informací a přípravou výstavy. Je krásné, že se konečně dostalo papírně úcty, kterou si zaslouží, a že se lidé mohou dozvědět o její historii.“

„Krásný prostor, zajímavá výstava, velké příběhy rodiny Haaseových. Díky vám za práci a nadšení, které jste do projektu vložili.“

„Děkuji za krásnou výstavu, která mě vrátila do dětství – doby, kdy můj táta tady v papírně pracoval.“

„Přišli jsme se podívat na mého prapradědu Antonína Hasíka, který zde pracoval jako mistr. Děkujeme.“

„Děkujeme za zajímavou výstavu udělanou velmi poutavým způsobem.,,

„Velký dík všem autorům této krásné výstavy.“

„Krásné, škoda, že je to už jen historie.“

„Velké díky a obdiv za úžasný zážitek a informace o místě, kde jsme vyrůstala.“

Závěr:

Výstavu a doprovodný program bylo možné zrealizovat díky velkému osobnímu nasazení členek a členů spolu Stará škola a díky desítkám hodin, které dobrovolnický odpracovali. Téma výstavy zarezonovalo nejen mezi návštěvníky z Vraného nad Vltavou, ale i z širšího okolí. Přišli si ji prohlédnout pamětníci, ale i lidé, kteří dobu, kdy papírna byla v provozu, už nezažili. Zaujala také milovníky industriální architektury a zájemce o historii

technických památek. Mnohokrát na výstavě zaznělo, že ani místní obyvatelé, žijící celý život ve Vraném, nevěděli o rodině Haaseových, která papírnu založila, nic. Výstavou „Od hadru k papíru“ se tuto podnikatelskou rodinu podařilo vrátit do obecného povědomí a upozornit i na další místa v obci, která jsou s ní spojená. Zároveň se jak děti, tak řada dospělých dozvěděla pro ně dosud neznámý fakt, že se hlavní surovinou pro výrobu papíru bývaly staré hadry, popsán byl výrobní postup. Do výstavy byly zapojeni jak pamětníci z řad bývalých zaměstnanců (komentované prohlídky, besedy), tak žáci ze základní školy (byl pro ně připraven didaktický materiál o tom, jak vypadalo Vrané v době založení papírny, na základě kterého pak vytvořili obrázky a trojrozměrná dílka z kartonu a keramiky, a vitráže na dochovaný papír vyrobený ve vranské papírně a zodpověděli otázky z vědomostního kvízu) a základní umělecké školy (hudební vystoupení na vernisáži a dernisáži výstavy) a také jejich učitelky. Častá otázka návštěvníků byla, jaký bude další osud areálu bývalé papírny. Ta je nyní v majetku dvou italských firem a bylo by vhodné, aby do diskuse o dalším využití bývalé továrny vstoupil i Obecní úřad ve Vraném nad Vltavou. O názor, v co by měl být tovární areál přeměněn, byli požádáni zástupci nejmladší generace – žáci místní školy. Výběr z jejich odpovědí: v curlingovou halu, veterinární kliniku, divadlo, kino, knihovnu, místo, kde by se trénovala lukostřelba, stáje pro koně, jízdárnu, muzeum, hotel, továrnu na výrobu tanků.

Deinstalací výstava nekončí, ale stane se putovní, o její zapůjčení již požádal Národní archiv v Praze a další instituce.